

Úmluva č 171 o noční práci

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

svolána do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce, a tam se sešla dne 6. června 1990 na svém 77. zasedání,

majíc na zřeteli mezinárodní pracovní úmluvy a doporučení o noční práci dětí a mladistvých, a zvláště ustanovení Úmluvy a Doporučení o noční práci mladistvých osob (neprůmyslová povolání), 1946, Úmluvy o noční práci mladistvých osob (průmysl) (revidovaná), 1948, a Doporučení o noční práci dětí a mladistvých osob (zemědělství), 1921, a

majíc na zřeteli mezinárodní pracovní úmluvy a doporučení o noční práci žen, a zvláště ustanovení Úmluvy o noční práci (ženy) (revidovaná), 1948, a Protokol z roku 1990 k ní, Doporučení o noční práci žen (zemědělství), 1921 a článek 5 Doporučení o ochraně mateřství, 1952, a

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o diskriminaci (zaměstnání a povolání), 1958, a

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o ochraně mateřství (revidované), 1952, a

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy, týkající se noční práce, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 26. června roku 1990 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o noční práci, 1990:

Článek 1

Pro účely této Úmluvy:

(a) výraz "noční práce" znamená veškerou práci, která je vykonávána po dobu ne méně než sedmi po sobě jdoucích hodin, zahrnující interval mezi půlnocí a pátou hodinou ranní, určené příslušným orgánem po projednání s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků nebo kolektivními smlouvami;

(b) výraz "noční pracovník" znamená zaměstnanou osobu, jejíž práce vyžaduje výkon během podstatného počtu hodin noční práce, který přesahuje stanovený limit. Limit má být stanoven příslušným orgánem po projednání s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků nebo kolektivními smlouvami.

Článek 2

1. Tato úmluva se vztahuje na všechny zaměstnané osoby, vyjma těch, které jsou zaměstnány v zemědělství, chovu dobytka, rybolovem, v námořní dopravě nebo vnitrozemské plavbě.

2. Členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může po projednání s reprezentativními organizacemi zúčastněných zaměstnavatelů a pracovníků úplně nebo zčásti vyloučit z jejího rozsahu omezené kategorie pracovníků, jestliže by provádění úmluvy u nich vyvolalo zvláštní problémy podstatné povahy.

3. Každý členský stát, který využije možnosti poskytnuté v odstavci 2 tohoto článku, uvede ve svých zprávách o provádění úmluvy podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce jednotlivé kategorie pracovníků takto vyloučených a důvody, pro které byly vyloučeny. Rovněž uvede všechna opatření učiněná k postupnému rozšíření ustanovení Úmluvy na dotyčné pracovníky.

Článek 3

1. Budou učiněna zvláštní opatření pro noční pracovníky vyžadovaná povahou noční práce, která budou zahrnovat, jak minimum, opatření zmíněná v člancích 4 až 10, za účelem chránit zdraví nočních pracovníků, napomoci jim splnit jejich rodinné společenské povinnosti, poskytnout příležitosti pro rozvoj postup v jejich zaměstnání a přiměřeně je odškodňovat. Taková opatření budou také přijata v oblasti bezpečnosti a ochrany mateřství pro všechny pracovníky vykonávající noční práci.

2. Opatření uvedená v odstavci 1 výše mohou být prováděna postupně.

Článek 4

1. Na svoji žádost mají mít pracovníci právo podrobit se bezplatné lékařské prohlídce a obdržet radu o tom, jak se vyhnou zdravotním problémům nebo jak omezit zdravotní problémy spojené s jejich prací:

(a) před zařazením jako noční pracovník

(b) v pravidelných intervalech během tohoto zařazení

(c) jestliže mají během takového zařazení zdravotní problémy které nejsou způsobeny jinými činiteli než výkonem noční práce.

2. S výjimkou nálezů o zdravotní nezpůsobilosti k noční práci, nálezů o takovém ohodnocení nemají být předány nikomu jinému bez souhlasu pracovníků a nebudou užívány na jejich újmu.

Článek 5

Vhodná zařízení první pomoci mají mít k dispozici pracovníci vykonávající noční práci, včetně takových zařízení kterými mohou být takové pracovníci, je-li to nezbytné, převezení rychle na místo, kde může být vhodné ošetření poskytnuto.

Článek 6

1. Noční pracovníci, uznaní ze zdravotních důvodů za nezpůsobilé pro noční práci, budou převedeni kdykoli to bude proveditelné, na podobnou práci, pro kterou jsou způsobilí.

2. Jestliže převedení na takovou práci není možné, těmto pracovníkům budou poskytnuty ty samé dávky jako jiným pracovníkům, kteří jsou neschopni pracovat nebo si zajistit zaměstnání.

3. Nočnímu pracovníkovi uznanému jako dočasně nezpůsobilý pro noční práci bude poskytnuta stejná ochrana proti propuštění nebo výpovědi jako jiným pracovníkům, kterým brání v práci zdravotní důvody.

Článek 7

1. Budou přijata opatření k zajištění toho, aby pracovnícím, které by jinak normálně pracovaly v noci, byla dána možnost jiné práce

a) po dobu minimálně 16 týdnů před a po narození dítěte, z čehož nejméně 8 týdnů bude před očekávaným narozením dítěte,

b) během dodatečného období vzhledem k lékařskému potvrzení, které konstatuje, že je to nutné z důvodu zdraví matky a dítěte

i) během těhotenství,

ii) během určité doby po období po narození dítěte stanovené podle bodu (a), jejíž délka bude stanovena příslušným orgánem pro projednání s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

2. Opatření zmíněná v odstavci 1 tohoto článku mohou zahrnovat převedení na denní práci tam, kde je to možné, opatření o dávkách sociálního zabezpečení nebo prodloužení mateřské dovolené.

3. Během období zmíněného v 1. odstavci tohoto článku

(a) pracovnice nesmí být propuštěna ani jí nesmí být dána výpověď vyjma oprávněných důvodů, které nesouvisí s těhotenstvím ani narozením dítěte,

(b) příjem pracovnice bude udržován na úrovni postačující k zachování přiměřené životní úrovně její a jejího dítěte. Zachování takového příjmu může být zajištěno jakýmkoli z opatření uvedených ve 2. odstavci tohoto článku, jinými vhodnými opatřeními nebo kombinací těchto opatření,

(c) pracovnice nemá ztratit výhody týkající se postavení, služební hodnosti a přístupu k povýšení, které mohou být přikládány jejímu místu při noční práci.

4. Ustanovení tohoto článku nesmí mít za následek omezování ochrany a dávek spojených s mateřskou dovolenou.

Článek 8

Odškodnění nočním pracovníkům ve formě pracovní doby, platu nebo podobných prostředků bude uznáno za charakteristiku noční práce.

Článek 9

Přiměřené sociální služby budou poskytnuty nočním pracovníkům a, kde je to nezbytné, pracovníkům vykonávajícím noční práci.

Článek 10

1. Před zavedením pracovního rozvrhu vyžadujícího práci nočních pracovníků, zaměstnavatel projedná se zástupci dotyčných pracovníků podrobnosti takového rozvrhu a formy organizace noční práce, které jsou nejlépe přizpůsobené podniku (zařízení) a jeho personálu, jakož i opatření k ochraně zdraví při práci a sociální služby, jež jsou vyžadovány. V podnicích (zařízeních) zaměstnávajících noční pracovníky se tyto konzultace budou konat pravidelně.

Článek 11

1. Ustanovení této úmluvy mohou být provedena zákony nebo nařízeními, kolektivními smlouvami, pracovními řády, rozhodčími nálezy nebo soudními rozhodnutími, kombinací těchto způsobů nebo jakýmkoliv jinými způsoby přiměřenými národními podmínkami a praxí. Pokud nenabudou platnosti jiná opatření, ustanovení úmluvy budou prováděna zákony nebo jinými právními předpisy.

2. Kde jsou ustanovení této úmluvy prováděna zákony nebo nařízeními, budou jejich přijetí předcházet konzultace s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Článek 12

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Článek 13

1. Tato úmluva zavazuje pouze členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálnímu řediteli.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato Úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Článek 14

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Článek 15

I. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Článek 16

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Článek 17

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Článek 18

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

(a) ratifikace nové revidující úmluvy členskými státy způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 14, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;

(b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členskými státy otevřena ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Článek 19

Anglické a francouzské znění textu této úmluvy mají stejnou platnost.